

Nieuwsbrief augustus 2025

Wy wurkje oan in moai Alde Feanen

Foto: Harrie Dijkstra

Woord van de voorzitter

Hoe gaat het met het gebiedsontwikkelingsproces van de Alde Feanen? Sinds de vorige nieuwsbrief en de inloopbijeenkomst in 2023, heeft de gebiedscommissie gewerkt aan de voorbereidingen voor het werk in de natuur ten noorden van de weg Wolwarren, dat nog onderdeel uitmaakt van de 3e uitvoeringsmodule. Het plan voor de 4e uitvoeringsmodule (Polder Siderius) is gereed. Verder zijn we druk bezig met het 'eiland' de Oksekop, samen met de collega's van Provinciale Waterstaat. Alles met het doel de natuur te verbeteren en het gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers.

Aaltje Rispens

Voorzitter Gebiedscommissie Alde Feanen

Wie en waarom

Versterken Natura 2000-gebied de Alde Feanen

Binnen de gebiedsontwikkeling Alde Feanen werkt de gebiedscommissie, in opdracht van de Provincie Fryslân, aan plannen om het Natura 2000-gebied Alde Feanen te versterken. Waar mogelijk komen ook nieuwe recreatiemogelijkheden, zolang die in balans zijn met flora en fauna. De commissie heeft een onafhankelijk voorzitter en themaleden die landbouw, recreatie, natuur en milieu vertegenwoordigen. De gebiedscommissie werkt samen met Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân, It Fryske Gea en gemeenten Tytsjerksteradiel, Smallingerland en Leeuwarden.

Terugblik op de Inloopavond

De inloopavond is alweer een tijdje geleden. Op een zomeravond in september 2023 was het flink warm in de MFA De Gearrin in Oudega. Hier vond de presentatie van de 4e module plaats, het gebied dat ook bekend staat als Polder Siderius. Reden voor veel mensen om met elkaar in gesprek te gaan over de natuurontwikkeling in dit gebied. Verder was de gemeente Smallingerland aanwezig om uitleg te geven over de herinrichting van de weg Wolwarren.

Tijdens de inloopavond werd onder andere een vraag gesteld over de toekomst voor weidevogels in Polder Siderius, omdat in het plan is opgenomen dat het waterpeil omhoog gaat. Vlakbij, aan de Hooiweg, maakt de weidevogelpopulatie een enorme groei door. In de afgelopen jaren hebben It Fryske Gea en Stichting Weideleven hier hard aan gewerkt. Aan de Hooiweg waren zo'n 10 jaar geleden bijna geen weidevogels meer. Omdat we daar nu jaarlijks in het voorjaar het waterpeil verhogen, en we een aantal plas-draspercelen hebben aangelegd, is het

aantal weidevogels enorm toegenomen. Kievit, grutto, tureluur en scholekster doen het er zeer goed. Dat geldt ook voor een kritische soort als watersnip en een aantal weide-eenden als slobend, kuifeend, krakeend en zomertaling. Deze positieve ontwikkeling van de weidevogelpopulatie wordt geroemd door vele weidevogelliefhebbers. Ook in Polder Siderius gaan we het waterpeil verhogen.

Polder Siderius richting uitvoering 4e uitvoeringsmodule Alde Feanen

In mei 2019 is Provincie Fryslân eigenaar geworden van de boerderij en gronden in Polder Siderius, langs de Koaidyk en de weg Alle om 'e Slachte. Door het verhogen van het waterpeil in dit gebied zal het water uit het Natura 2000-gebied, dat hoger ligt, minder snel wegzakken. Daardoor wordt de verdroging van de Alde Feanen tegengegaan. Ook realiseren we hiermee een natuurverbinding tussen het moerasgebied ten noorden van Earnewâld en de Westersanning en Jan Durkspolder e.o.

Woning en erf op Alle om 'e Slachte

De 4e module heeft in de zomer van 2023 ter inzage gelegen, hierover is op 5 september 2023 een informatieavond gehouden. Op 22 april 2024 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie ingestemd met het plan en het budget voor de uitvoering beschikbaar gesteld. Wij zijn nu bezig met de verdere uitwerking en gaan in 2026 over tot uitvoering in het veld.

Deze toekomstige natuurgronden zijn inmiddels in eigendom van It Fryske Gea. Dit is tot stand gekomen door een ruiling van gronden met de provincie. Daarom zijn deze percelen niet openbaar te koop aangeboden als natuurgrond.

Verkoop van woning en erf op Alle om 'e Slachte 1

In de vorige nieuwsbrief hebben wij gemeld dat de woning, opstallen en erf van de voormalige boerderij mogelijk zouden worden verkocht om een bedrijfsverplaatsing, middels de zogeheten re-allocationprocedure, mogelijk te maken. Dit is uiteindelijk niet doorgestaan. Daarom zal de locatie via een openbare procedure worden verkocht.

Omdat het erf midden in de natuur ligt en grenst aan Natura 2000-gebied, mag het nieuwe gebruik geen negatief effect hebben op de natuur. Dan wordt er bijvoorbeeld gekeken naar nieuwe verkeersbewegingen van voertuigen met een verbrandingsmotor.

De stikstofruimte die op de oude boerderij zat, mag in de nieuwe situatie niet meer worden gebruikt. De rechter heeft hier een uitspraak over gedaan. Dit heet intern salderen, en dit is in dit geval niet meer toegestaan. Waar is dan wel ruimte voor? Denk bijvoorbeeld aan een woning in combinatie met een klein bedrijf. De oude stal en werkplaats passen niet in dat beeld. Daarom gaan we deze slopen.

Wij verwachten in het voorjaar 2026 tot verkoop over te kunnen gaan.

De Wolwarren en Jandurkspolder

3e uitvoeringsmodule Alde Feanen

Bij vaststelling van de 3e uitvoeringsmodule (2019) wilden we het waterpeil in het gebied ten zuiden van de Jan Durkspolder nog verlagen. Een verlaging van de waterstand in veengrond is niet meer wenselijk omdat hierdoor het resterende veen aan de lucht wordt blootgesteld en vergaat. Hierbij komt CO₂ vrij en het maai-veld daalt. Door het veen zo nat mogelijk te houden, kunnen we dit vertragen. Daarom gaan we het waterpeil niet verlagen, maar verhogen met 20 centimeter. Hierdoor zal dit zuidelijke deel continu onder water staan, met uitzondering van enkele lichte verhogingen in het landschap.

Met het verhogen van het waterpeil ontstaat ook andere natuur. In plaats van kruiden- en faunairijk grasland zal dit gebied zich gaan ontwikkelen naar een 'dynamisch moeras'. We besteden veel aandacht aan de waterhuishouding van de aanliggende woningen langs de weg Wolwarren. Deze behouden hun eigen waterpeil.

Nieuwe kanoroute en wandelpad

De huidige kanoroute wordt gewijzigd. Deze loopt nu dwars door het gebied en kan o.a. de vogels in het gebied verstoren. We leggen een mooie alternatieve route aan via de beek De Geau. Daarbij zal een stukje over de Wide le gevaren worden. Dit wordt echt een route voor de actieve kanoër en natuurliefhebber want het rondje is 7 kilometer lang en de kano moet een paar keer worden overgetild. Maar zeker de moeite waard!

Ook komt er een (laarzen) wandelpad langs de zuidzijde van de Jan Durkspolder. Daarmee kunt u een rondje door het gebied lopen en hoeft u niet meer over de weg Headammen te gaan. Dit nieuwe wandelpad brengt u ook langs de nieuwe vogelkijkhut.

In verband met de veiligheid gaat de nieuwe kano- en wandelroute pas open wanneer het andere werk in de Jan Durkspolder en Wolwarren klaar is.

Nieuwe drijvende Vogelkijkhut

It Fryske Gea gaat een nieuwe vogelkijkhut plaatsen aan de zuidkant van de Jan Durkspolder. Deze kijkt uit op het noorden, wat vooral door fotografen op prijs wordt gesteld.

Voor het ontwerp en de bouw van de vogelkijkhut hebben we samengewerkt met Firda opleidingen in Drachten. Twee belangrijke wensen waren een drijvende kijkhut en een uitzichtpunt vlak boven de waterspiegel. De basis van de kijkhut is een oude ponton. Het ontwerp is op de afmeting en belasting van de ponton aangepast. Er wordt voor de opbouw zoveel mogelijk natuurlijke materialen gebruikt.

Oksekop

Herstel hooilanden

De Oksekop is een 'boezemland' in de Wijde Ee. Dat betekent in de ideale situatie dat het boezemwater vrij in en uit kan stromen. Op dit moment is het niet altijd mogelijk om goed beheer te plegen, omdat bepaalde delen te nat blijven. Daar zijn ondertussen ook struiken gaan groeien. De Alde Mûntsegroppe, de sloot tussen het eiland en de dijk, is zelfs helemaal dichtgegroeid.

Wat gaan we doen? We graven de Alde Mûntsegroppe uit en we zorgen dat het boezemwater weer goed het gebied uit kan. De struiken halen we weg omdat dit ook schuilplekken zijn voor predatoren. Op aanraden van de vogelwacht plaatsen wij ook speciale toegangshekken om predatoren tegen te houden. Hiermee wordt het gebied aantrekkelijker voor weidevogels.

De grond is in eigendom van particulieren en It Fryske Gea. Zij zijn betrokken bij de planvorming en de uitvoering.

Verbreding vaarweg en aanleg natuurvriendelijke oever

De huidige houten beschoeiing aan de noordzijde van de Oksekop, langs de vaarweg via de Nije Mûntsegroppe, is aan vervanging toe. De provincie wil de huidige steile damwand vervangen door een natuurvriendelijke oever en meteen de vaarweg met 4 meter verbreden. Wij zijn in gesprek met de eigenaren om de benodigde grondstrook hiervoor aan te kopen. Bijkomend voordeel is dat er minder golfslag is door de natuurvriendelijke oever.

Rekening houden met dieren

Bij alle werkzaamheden houden we zo veel als mogelijk rekening met de dieren die er leven. In een ecologisch rapport staat beschreven waar we per diersoort op moeten letten. Voor de planning van het werk levert dit ons een uitdaging op: we zullen niet alleen rekening moeten houden met het broedseizoen in het voorjaar, maar ook met soorten die een overwinteringsplaats zoeken. Daarnaast willen we ook niet werken als het erg nat is in het veld, dan richten we meer schade aan dan nodig. We zoeken hier een goede middenweg in samen met It Fryske Gea. Het werk wordt begeleid door een ecooloog, om verstoring van dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Oude kaart met alle gebiedsnamen

We kwamen onlangs een (ongedateerde) oude kaart tegen van It Fryske Gea met daarop alle gebiedsnamen. Deze kaart is destijds gemaakt door Roel Toering, oud Fiskerman en bestuurder van dorpsbelang van Earnewâld. De kaart was een bijlage bij het boek "Earnewâld fan doe nei no", uitgegeven in 1993 door VVV van Earnewald en Dorpsbelang van Earnewald. Het boek zelf was geschreven door Master Franke en Roel Toering. Hieronder een uitsnede uit deze kaart. Wij hebben hem laten scannen zodat hij nu ook digitaal te bekijken is. Op de website van de Alde Feanen (via www.fryslan.frl/gebiedsontwikkeling) kunt u hem in detail bekijken.

Digitale nieuwsbrief

In deze nieuwsbrief vindt u informatie over de planvorming, inspraakperiodes en werkzaamheden in de Alde Feanen. Meer informatie over het werk vindt u op www.fryslan.frl/gebiedsontwikkeling.

Colofon

Heeft u vragen over de herinrichting? Dan kunt u contact opnemen met het Klantcontactcentrum van Provincie Fryslân via de mail: provincie@fryslan.frl, of telefonisch: 058 292 5925. Zij sturen uw vraag dan door aan de juiste persoon ter beantwoording.